

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Педагогічні технології комунікативного розвитку дітей із тяжкими
порушеннями мовлення**

Рівень вищої освіти - другий (магістерський)
Освітня програма «Спеціальна освіта (Логопедія)»

Спеціальність

016 Спеціальна освіта

Спеціалізація

016.01 Логопедія

Галузь знань 01

Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри Протокол №_1 від
“27”серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ–2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогічні технології комунікативного розвитку дітей із тяжкими порушеннями мовлення
Викладач	Марченко І. С.
Контактний телефон викладача	+380687372044
Е-mail викладача	inna.marchenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Дистанційно на платформі Google Meet
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є альтернативні та додаткові технології в навчанні комунікації дітей із відсутністю звучного мовлення. Подаються основні поняття комунікативної діяльності, висвітлюються особливості комунікації дітей із тяжкими порушеннями мовлення, здійснюється огляд засобів ААС, вивчаються методи діагностики комунікативного розвитку зазначеної категорії дітей, основні аспекти, умови, способи навчання їх комунікації за допомогою засобів ААС.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є підготовка фахівців до корекційно-педагогічної роботи з дітьми, які мають тяжкі фізичні та психічні порушення й значні проблеми в комунікації. Оволодіння та навчання комунікації дітей з тяжкими порушеннями мовлення засобами ААС.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є: 1) ознайомити студентів із ведучими концептуальними ідеями та підходами до організації психолого- педагогічної допомоги особам із тяжкими порушеннями мовлення; 2) ознайомити зі засобами новітніх альтернативних комунікацій, із конкретними методичними рекомендаціями з їх використання з метою формування комунікативних умінь у зазначеної категорії дітей;</p> <p>3) розглянути питання перетворення навколишнього середовища, створення умов, що стимулюють власну діяльність кожної дитини із ТПМ.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Інтегральна компетентність</u>: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>	

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики та технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (в логопедії).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-11. Здатність моделювати та скеровувати освітній та реабілітаційний процес у закладах спеціальної, дошкільної, загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, навчально-реабілітаційних центрах, інклюзивно-ресурсних центрах та встановлювати стосунки з суб'єктом комунікації.

Програмні результати навчання

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
лекції	10 год.		
практичні заняття лабораторні	8 год. 12 год.		
самостійна робота	60 год.		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2	016 Спеціальна освіта	1	нормативна
Тематика навчальної дисципліни			

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Поняття комунікативної діяльності. Комплексна психолого-педагогічна допомога дітям із ТПМ	2 / 2	2 пр.	10
Тема 2. Діагностика комунікативних здібностей дітей із тяжкими порушеннями мовлення	2	2 пр 4 лаб.	20
Тема 3. Огляд засобів альтернативної та додаткової комунікації	2	2 пр 4 лаб.	10
Тема 4. Методики навчання підтримуючої та альтернативної комунікації осіб із тяжкими порушеннями мовлення	4 / 2	2 пр 6 лаб	20
ЗАГ:	10	8 пр 12 лаб.	60 / 78

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю: екзамен 50 б. – поточних: практичні заняття -15 б., тестові завдання 10 б., письмова робота 15 б., діагностичні завдання -10 б. 50 б. - екзамен
---	---

Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна, 3 завдання, 5 б. за кожне завдання для денної на 5 занятті, тестові завдання га 9 занятті, 10 б. на 10 для заочної – за 10 днів до початку сесії, електронний варіант)
Практичні заняття	Робота на кожному семінарському занятті складається з підготовки питань, запропонованих у плані заняття, та виконання завдань, запропонованих для самостійної роботи. За умови успішно виконаного завдання в повному обсязі за одне заняття здобувач отримує макс. 5 б.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх видів робіт
Підсумковий контроль	форма контролю: екзамен; форма здачі: письмова; 3 питання (2 теоретичних, 1 практичне) в білеті (по 15. б теоретичні питання, 20 б. – практичне питання).
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u>	Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)
<u>Академічна доброчесність:</u>	Академічна доброчесність: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція). https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/

<p><u>Відвідування занять:</u></p>	<p><u>Відвідування занять</u> Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропущені заняття здобувач відпрацьовує, індивідуально виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного занять роботу. Для цього використовуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - перевірка письмових завдань; - заслуховування і перегляд відео презентацій; <p>перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу самостійної роботи</p>
<p><u>Додаткові бали:</u></p>	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно з nnia_nove2.pdf за участь у конференціях, студентських наукових гуртках, олімпіадах, за підготовку публікацій.</p>
<p><u>Неформальна освіта:</u></p>	<p>Неформальна освіта: Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p>
<p>8. Рекомендована література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Айрес Е. Джин, за участю Джеффа Роббінса. Дитина і сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку з практичними рекомендаціями для батьків і спеціалістів. 3-тє видання / Е. Джин Айрес за участю Джеффа Роббінса. Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2022. 327 с. 2. Бутенко Н.Ю. Комунікативні процеси у навчанні.: Підручник. К.: КНЕУ, 2004. 384 с. 3. Куценко Т. О. Використання допоміжної альтернативної комунікації при навчанні дітей з розладами аутичного спектра // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. 2013. Вип. 4 (2). С. 209–218. gov.ua/UJRN/oor_2013_4(2)_26. 4. Марченко І. С. Педагогічні технології комунікативного розвитку дітей із тяжкими порушеннями мовлення. Начальний посібник. К.: ДІА., 2019. 148 с. 5. Марченко І. С. Психолого-педагогічний супровід сімей, що мають дітей із тяжкими порушеннями мовлення // Корекційна педагогіка. Вісник 	

- «Української асоціації корекційних педагогів». 2016. №2. С. 24-30.
6. Марченко І. С. Діагностика комунікативного розвитку дітей середнього дошкільного віку із алалією // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі». Суми. 2020. С. 220-225.
  7. Марченко І. С. Можливості комунікації дітей із тяжкими порушеннями мовлення // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інтеграція науки та практики в умовах модернізації спеціальної освіти України». 2023 С. 121-128. <http://ekhsuir.kspu.edu/>
  8. Марченко І., Чупахіна С., Кирста Н. Комунікація дітей із тяжкими порушеннями мовлення за допомогою природних експресивних засобів: особливості навчання // Acta Paedagogica Volyniensis DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2023.2.19> Волинський національний університет імені Лесі Українки №2. 2023. С. 125-13
  9. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / за ред. академіка В. І. Бондаря. Луганськ : Альма-матер, 2003. 436 с.
  10. Швалюк Т. М., Марченко І. С. Альтернативні та допоміжні технології: досвід і перспективи застосування у вітчизняному безбар'єрному просторі осіб із особливостями психофізичного розвитку. Науковий часопис: Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Випуск 45: збірник наукових праць. К.: УДУ імені Михайла Драгоманова. 2023. С.131-137.
  11. Усатенко Г. В. Практичні аспекти створення символів альтернативної та додаткової комунікації для відновлення комунікаційних навичок у людей з афазіями. Наукові студії з соціальної та політичної психології. Київ, 2021.
  12. Чайка М. С., Усатенко Г. В., Кривоногова О. В. Теорія та практика використання альтернативної комунікації для осіб з особливими освітніми потребами. К.: ФОП Усатенко Г. В., 2021. 80 с.

Викладач:

Марченко Інна Сергіївна, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти